No. 151. 1847.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 3,00; voor de buitensteden *f* 3,50; franco door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau der COURANT.

DINGSDAG, 22 JUNIJ.

Advertentien van acht regels en daar beneden worden tegen *f* 1,75 geplaatst; meer dan acht regels tegen 20 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

Diegenen onzer Geabonneerden, welke, van 1°. Julij aanstaande geene Exemplaren zullen ontvangen van *de Tijd*, zullen dit te wijten hebben aan de wanbetaling van de HH. Postdirecteuren en HH. Boekhandelaren, bij wie zij ingeteekend zijn.

AMSTERDAM, 21 Junij.

HERSTELLING DER BENEDICTIJNER-ORDE IN FRANKRIJK.

Sinds eenige weken was ons de aankomst hier te lande medegedeeld van den Eerw. J. B. A. Pitra, priester van de orde van den H. Benedictus in Frankrijk, herwaarts overgekomen vooral met het doel, om de aandacht onzer geloofsgenooten te vestigen op de belangen zijner orde, en om daarvoor hunne liefderijke belangstelling op te wekken. Herdenkende de weldaden, door deze beroemde orde aan de zaak der beschaving, welke die van het Katholicisme is, veertien eeuwen lang onafgebroken geschonken, verlangden wij niets liever, dan ons van den pligt der dankbaarheid jegens eene zoo cerbiedwekkende congregatie te kwijten, door aan de pogingen van den Eerw. Pitra het offer te schenken onzer ijverigste medewerking: doch, alvorens het tweeledig doel zijner reis eenigermate bevorderlijk te kunnen zijn, meenden wij daaromtrent, zoo wel als betreffende de omstandigheden, waaronder de heugelijke herstelling der orde had plaats gegrepen, en aangaande den toestand, waarin zij zich op dit oogenblik bevindt, eerst eenige nadere bescheiden te moeten afwachten, welke wij ons intusschen uit den mond van den Eerw. vertegenwoordiger der orde zelven eerdaags te zullen ontvangen. Te dien opzigte nu op de meest mogelijk volledige wijze ingelicht, achten wij ons thans niet ten eenemale onbevoegd, betreffende de blijde gebeurtenis der herstelling van de zoo weldadige als geleerde Benedictijner-orde in Frankrijk eenige bijzonderheden te treden: moge de mededeeling daarvan aan onze lezers, voor haar niet zonder vrucht zijn, en iets bijdragen tot de voltooijing der Godgevallige taak, welke zij, in weerwil der grootste bezwaren, met het oog ten hemel geslagen, ondernomen heeft.

Dat ten jare 1833 een vijftal priesters het besluit namen, in de abdij van Solesmes zamen te wonen en onder den leefregel van den H. Benedictus te volgen, mogen wij aan geen onzer lezers onbekend veronderstellen. De naam van de abdij van Solesmes is tot ons gekomen, en velen onzer Katholijken kennen de geleerde liturgische werken, door haren eersten Abt, Dom Guéranger, ondernomen. Dit intusschen mag hier niet over het hoofd worden gezien: het besluit van een vijftal priesters verlevendigt niet slechts eene herinnering van vroeger tijden en eene eeuwenheugende instelling; daarin ligt eene hoop voor de toekomst en eene opmerkelijke aanwijzing der besluiten van God over den tegenwoordige tijden.

De orde van den H. Benedictus heeft gedurende de eerste en de laatste tijden van haar langdurig bestaan uitstekende diensten bewezen.

Bij haar eerste optreden vond zij de wereld in de grootste wanorde; de barbaren hadden alles verwoest en omgekeerd, en het ware gedaan geweest met die beschaving, waarop wij zoo fier gaan, hadden niet eenige monniken in hunne kloostercellen, als in eene andere ark, de aloude overleveringen, de voortbrengselen van het genie, de jaarboeken der volkeren opgezameld. Van den top van den berg Cassinus tot de valleijen van Ierland, werd, onder den invloed van den regel van den H. Benedictus een verbond gesloten, om overal scholen, kloosters en kerken op te rigten. Toen was het, dat onder anderen, het woord van onze eerste Apostelen, den H. Willibrordus en den H. Bonifacius, aan de oevers van den Rijn die bloeijende kerken tot stand kwamen, dat die gesticht werden, welke later zoo vele magtige steden werden, dat die scholen werden gevestigd van Utrecht, Keulen, Maintz, Edernach, beroemd reeds ten tijd vóór Karel den Groote.

Die eerste weldaad nam steeds toe en verbreidde zich over de gansche uitgestrektheid der Christenheid veertien eeuwen lang; doch, ongetwijfeld, het was aan het laatste tijdvak van het bestaan der orde bewaard, den schitterendsten luister van zich te werpen. Terwijl toch het Protestantisme de kluisters verbreekt van het Rationalisme en den bodem van Europa met bouwvallen bedekt; terwijl de Wijsbegeerte dien verwoestings-arbeid ondersteunt en de ongeschonden overleveringen der wetenschap verontreinigende, omverwerpt wat zelfs de zestiende eeuw geëerbiedigd had, is eene fransche legermagt, de banier volgende van de H. Benedictus, werkzaam, ten einde overal de verspreide handschriften, diploma's, handvesten en registers op te sporen en bijeen te brengen, welke gevaar liepen eene tweede maal verstrooid en verloren te raken; ten einde de bewijsstukken der geschiedenis te bewaren, de regels der gezonde kritiek te handhaven, ten einde de monumenten der kerk en der maatschappij door geleerde werken onverdelgbaar te maken. In één woord, die beschaving, welke hunne voorgangers tegen de barbaarschheid in bescherming hadden genomen, de laatste Benedictijners red'den haar andermaal van de valsche wetenschap en van het scepticisme, gevaarlijker welligt nog dan de domheid der barbaren.

En zoo thans de ernstige wetenschap tot het geloof terugkeert, zoo het verledene met meerdere wijsheid wordt gewaardeerd, zoo vooral de geschiedenis tegenwoordig gestadig nieuwe bijdragen levert ter gunste van het geloof onzer vaderen en van den roem der H. Kerk, het is, omdat men ernstig de oorspronkelijke bewijsstukken onderzoagd, de bronnen, waaruit vroegere geschiedschrijvers geput hebben, onderzocht, de onwraakbare getuigenissen der overlevering opgedolven heeft. En zoo men met zekerheid deze oorspronkelijke getuigenissen, deze bronnen, deze gedenkstukken heeft kunnen terugvinden, het is, vooral, dank den onomstootelijken arbeid, het is vooral, dank den algemeen geëerbiedigden werken der Mabillon's, der Montfaucon's, der D'Achery's, der Massuet's, der Maran's, der Dionysius's van St. Marthe, der Bouquet's, der Rivet's, die gedurende honderd vijftig jaren zich de achting en het ontzag verwierven van alle ernstig gestemde mannen van alle partijen, zelfs te midden onzer andersdenkende broeders.

Welnu, dit tweederlei gevaar, waarvan wij straks spraken, is ver van heden ten dage verdwenen te zijn. Van Rationalisme is de dampkring doortrokken, en verdovend drukt het op onzen geest, en aan onze voeten bruischt eene onstuimige menigte, die zich elk oogenblik met Vandalen-woede op onze maatschappij kan werpen. Bij zulk eene gesteldheid van zaken is een medestander te meer, voorwaar, niet onverschillig, en voornamelijk wanneer die medestander is de aloude orde van den H. Benedictus, de orde der wetenschap en des volks, weldadig voor allen en in dubbele mate door de Voorzienigheid gezegend.

Gevallen onder de mokerslagen der omwenteling, was het eerst in 1833, dat de pogingen tot haar herstel in Frankrijk aangewend, eenen gewenschten uitslag beloofden. Volgenderwijze wordt van deze pogingen; en van den tegenwoordigen toestand der orde melding gemaakt in eenen rondgaanden brief van de HH. de Montalembert, A. Thayer, de Kergorlay, Ad. Baudon, Th. de Bussières en Ch. Lesobre aan alle vrienden en begunstigers van de zaak van het Katholicisme, van welken rondgaanden brief onze uitgever gaarne aan alle belangstellenden een vertaald exemplaar zal ter hand stellen.

»Eenige geestelijken," zoo wordt in dien brief gezegd, »meestal behoorende tot het bisdom van Le Mans, uitten het voornemen, om zich bepaaldelijk aan dit werk te wijden, en riepen ten dien einde den bijstand en de ondersteuning der geloovigen in. Tot vereenigingspunt voor hunne godsdienstige zamenleving, verkozen zij de aloude priorij van Solesmes, in het voormelde bisdom gelegen.

Op den 11 Julij 1833, werden de aspiranten, die den regel van den H. Benedictus wilden volgen, door Z. H. W. den Bisschop van Mans, Mgr. Carron, in hun gesticht binnengeleid en de goddelijke Voorzienigheid vergunde niet alleen, dat hunne vereeniging zich bevestigde, door het verkrijgen van den eigendom des kloosters van Solesmes, maar ook dat het aangroeijend getal hunner broeders, de hoop verwezenlijkte, welke zij nopens de bepaalde herstelling der Benedictijner-orde in Frankrijk hadden opgevat.

»Die hoop was niet ijdel. Sedert het jaar 1837, scheen de zaak in de oogen van den H. Stoel genoegzame ontwikkeling te hebben erlangd, zoodat Z. H. Paus Gregorius XVI z. g., in zijne wijsheid meende, dat het oogenblik gekomen was, om dat werk te bevestigen en op den 1 September van datzelfde jaar, rigtte hij, bij eene Breve, *de Fransche Congregatie der orde van den H. Benedictus* op en verklaarde haar erfgename der drie aloude Congregatiën van *Cluny*, van den *H. Vannes* en den *H. Maurus.*

»Door dezen pauselijken zegen als op nieuw vruchtbaar geworden, worstelde de nieuwe Congregatie de jaren door en ontleende aan dezelve nieuwen voortgang en ontwikkeling. Het getal harer leden is meer en meer toegenomen en zij moest omzien naar een tweede klooster. Parijs scheen de geschikste plaats voor zoodanige stichting, vooral uit aanmerking van de groote hulpmiddelen, welke de uitgebreide wetenschappelijke verzamelingen en boekerijen dier stad aan de kloosterstudiën aanbieden.

»Ter voorziening echter in de behoeften harer leden en van hare inrigtingen, bezit de Benedictijner-orde in Frankrijk die hulpmiddelen niet meer, welke haar vroeger ten dienste stonden. Hare tegenwoordige hulpbronnen zijn geene andere, dan de personele jaarwedden van eenige harer leden, de ontginning en bebouwing van eenige kleine stukken gronds en de schrale opbrengst van eenigen letterkundigen arbeid, maar bovenal de hulp, door de goddelijke Voorzienigheid verleend.

»Van eene andere zijde, zijn de lasten der orde dezelfde als in gelukkiger tijden; de aankoop of inhuring der gebouwen en perceelen, voor huisvesting en bebouwing benoodigd; de kosten van de kerkelijke dienst, de voeding en kleeding der religieusen, het vormen en onderhouden van boekerijen, enz., al die onderwerpen vereischen altijd belangrijke uitgaven, hoe eenvoudig het kloosterleven ook moge wezen, en hoe gemakkelijk mannen, door stand en pligt aan ontberingen gewoon, zich al het aangename des levens weten te ontzeggen.

»*De Fransche Congregatie der orde van den H. Benedictus* wendt zich dan met vertrouwen tot alle vrienden der godsdienst, der schoone letteren en aloude instellingen, om in de volvoering van hare zending geholpen te worden. Bij het voortzetten van den arbeid der vroegere Benedictijnen in Frankrijk, wil zij echter haren geest van opoffering en toewijding aan de belangen der Kerk niet ter zijde stellen, en verlangt weder te voorschijn te treden overal, waar men hare voorgangers ontmoette, tot zelfs in de verst afgelegene missiën. De tijdelijke hulp gaat met de behoeften voorbij, doch de katholijke instellingen blijven, en het goede, haar bewezen, bestendigt zich in lengte van dagen en in wijden omtrek voor God en voor de menschen."

Dit weinige zij genoeg om de belangstelling onzer geloofsgenooten voor dit onschatbare liefdewerk op te wekken. Wij behoeven slechts te herdenken, de onvergetelijke diensten, welke de Benedictijner-orde aan de zaak der godsdienst en der maatschappij bewezen heeft; wij behoeven slechts te herdenken, welke zegeningen zij, bij hare herstelling andermaal geroepen schijnt over de wereld te verspreiden, en eindelijk, dat onze Kerkvoogden, van hunne zijde, de pogingen goedkeuren, welke tot de bevestiging der orde in Frankrijk kunnen bijdragen en alhier worden aangewend — en niemand, wien het hart hoog slaat voor de zaak van Christus, die niet gaarne tot dit doel naar zijn vermogen zou willen medewerken.

Bij besluit van den 16 Junij jl., n°. 59, heeft Zijne Majesteit tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd den heer P. Slaghek, consul der Nederlanden te Koningsbergen.

Bij Z. M. besluit van den 11 Junij 1847, n°. 80, is de heer J. van Herwerden erkend als consul van Hannover aan den Helder.

De heer J. C. Deking Dura is erkend als consulair agent van Pruissen te Dordrecht.

Den 29sten Mei jl., is hier ter stede tot stand gekomen eene maatschappij, den naam dragende van *Anna Paulowna-maatschappij*, die gevestigd zal zijn te Haarlem. Reeds is de koninklijke bewilliging daartoe verleend bij Z. M. besluit van 21 April jl. Zij stelt zich ten doel, om de ingedijkte gronden van den Anna-Paulowna-Polder in cultuur te brengen, en die op de meest voordeelige wijze vruchten te doen dragen, door ze te verhuren, hetzij tegen vaste pacht, hetzij tegen een gedeelte van den oogst der ingebruik gegeven gronden, overeenkomstig daarvan op te maken contracten, of wel, zoo dit meerder doelmatig werd bevonden, die te verkoopen, of op andere wijze te doen gelden. Zij wordt opgerigt voor den tijd van dertig jaren. Zij zal bestaan uit 220 aandeelen op naam; ieder groot *f* 5000.

Op aanstaanden Donderdag 24 Junij zal met veel plegtigheid de eerste steen gelegd worden, van het gebouw voor het stoomgemaal van het Haarlemmermeer, onder Sloten, dat den naam zal dragen van *van Lijnden*.

Men schrijft uit Kleef, onder dagteekening van den 18 Junij aan de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*:

„Heden verscheen G. Verploegh (firma Godefroy en Co.) voor de regtbank alhier en is, wegens pas-vervalsching, tot eene gevangenisstraf van 4 weken veroordeeld."

„Wij zullen zien," voegt het blad er bij, „of onze regering thans de middelen, die zij in handen heeft, aanwenden zal, om te toonen, dat hare ambtenaren aan den handel in posten onschuldig zijn. Wij hopen, dat dit geschieden zal niet alleen, maar dat het met vrucht geschieden zal. Onze correspondent schrijft ons, dat Verploegh aan verschillende personen gezegd zoude hebben, dat de Nederlandsche regering hem niet zou *durven* teregtstellen. Wij hopen, dat het gedrag onzer regering, aan deze grootspraak geen schijn van waarheid zal geven."

'sGRAVENHAGE, 20 Junij. Morgen (Maandag) zullen de afdeelingen der Tweede Kamer zich bezig houden met het onderzoek van het gewijzigd wetsontwerp tot regeling van het Nederlandsche muntwezen.

— Zoodra het rapport in de zitting van Vrijdag jl. door den heer van Beek Vollenhoven nopens het met Rusland gesloten tractaat van handel en scheepvaart van 1/13 September 1846 uitgebragt, en hetwelk wordt gedrukt, bekend zal zijn, zullen wij op het laatste gedeelte van dat verslag, waarin over de voor- en nadeelen, welke dat verdrag voor Nederland geacht wordt op te leveren, terugkomen.

— Vrijdag jl. heeft de commissie van rapporteurs het algemeen verslag vastgesteld, omtrent het nader onderzoek in de afdeelingen van de ontwerpen, uitmakende het Wetboek van Strafregt, zoo als hetzelve, na de voorloopige bedenkingen en aanmerkingen der sectiën, door de Regering is gewijzigd. Men heeft bij dat nader onderzoek, in verband met de Regerings antwoorden, al de voorgedragen artikelen nog eenmaal opzettelijk nagegaan en in overweging genomen, met het doel ook om, voor zoo veel men dit vermogt, de nog overgeblevene leemten en gebreken in dezen veelomvattenden arbeid aan het licht te brengen, en tot wegneming daarvan mede te werken.

De slotsom van dat onderzoek wordt bij dat algemeene verslag medegedeeld, in hetwelk even als in het voorloopig verslag, na het vooruitzetten van zeer enkele aanmerkingen van algemeenen aard, de overige bedenkingen gerangschikt zijn naar de volgorde der titels en artikelen tot welke overweging zij meer bepaald behandeld zijn. De beschikbare plaatsruimte laat niet toe, om bij die algemeene veel min bij de afzonderlijke bemerkingen zoo als die in het uitgebreid verslag zijn opgenomen, stil te staan. Eene der algemeene opmerkingen al aanstonds gemaakt kan hier wel vermeld worden, de opmerking namelijk, dat de klagt bij het voorloopig verslag over het gemis van genoegzame toelichting van het voorgedragen wetboek, geen doel heeft getroffen. De Memorie van beantwoording, wordt gezegd, is toch geenszins zoodanig ingerigt, dat zij in dit gemis voorziet. Men acht dat stuk te eenzijdig gesteld, in zoo verre als de daarin besproken wetsbepalingen in den regel veel meer tegen de gemaakte bedenkingen worden verdedigd, dan door de ontwikkeling der algemeene en bijzondere inzigten, waardoor de Regering zich bij de zamenstelling daarvan heeft laten leiden, opgehelderd en in het ware licht gesteld. Inzonderheid had men eene ontvouwing der hoofdbeginselen, waarvan bij het thans behandelde wetboek wordt uitgegaan, en een beknopt overzigt van hetgeen, waarin het zich van het vroeger aangenome of voorgestelde onderscheidt, wenschelijk en nuttig geacht. Na de vermelding van deze zeker gewigtige algemeene bemerking, vooral ook omdat men later bij de toepassing der nieuwe wetsbepalingen, het gemis der kennis van die hoofdbeginselen, in ruime mate zal gevoelen, — gaan wij over tot de volledige mededeeling der raadplegingen, welke bij de nadere overweging van het tweede boek omtrent de weglating in het tegenwoordige ontwerp van de art. 2—6 van den Xe titel van het in 1842 voorgedragen IIe boek, en waaromtrent wij zoowel bij het bekend worden van het *voorloopig* onderzoek in de afdeelingen, als van de Regeringsantwoorden op dit punt, breedvoerig verslag gaven. Het betreft, zoo als gezegd is, de niet weder opneming van de bepalingen van den Xe titel, IIe boek van het project van 1842, ten opschrift gevoerd hebbende:

Van misdaden en wanbedrijven begaan door bedienaren van de godsdienst in of ter gelegenheid van de uitvoering hunner bediening.

Een groot aantal leden heeft verklaard, wel verre van door de redeneringen der Regering overtuigd te zijn geworden dat die strafbepalingen zouden kunnen worden gemist, bij nader onderzoek nog versterkt te zijn in het gevoelen, dat derzelver weder-opneming noodzakelijk is, meenende zij, dat anders eene leemte in dit wetboek zou blijven bestaan, waarvan de nadeelige gevolgen te eeniger tijd maar al te zeer zouden kunnen worden ondervonden. Er wordt van dit gevoelen reeds dadelijk aan het hoofd der bedenkingen omtrent het IIde boek melding gemaakt, omdat het al of niet voldoen aan het ten deze geuit verlangen eenen beslissenden invloed op het lot van dit geheele boek zou kunnen uitoefenen. Onder de bedoelde leden waren er toch niet weinigen, die nu reeds verklaarden, dat, indien de aangehaalde artikelen van den vroeger voorgestelden Xden titel, hetzij dan onder zulk eene afzonderlijke afdeeling, hetzij elders gerangschikt, niet in dit boek voorkwamen, zij zich in gemoede verpligt zouden rekenen, aan dat geheele boek hunne goedkeurende stem te weigeren. Aan den anderen kant waren er echter ook verscheidene leden, die *of* geenszins zulk eene bepaalde en onveranderlijke overtuiging op dit punt uitdrukten, *of* zelfs, met terugzigt op hetgeen daaromtrent reeds in het voorloopig verslag is aangemerkt, de weder-opneming der thans weggelatene strafbepalingen ten hoogste zouden afkeuren. Van deze laatsten gaven enkelen te kennen; dat zij op hunne beurt dit IIde boek niet zouden kunnen aannemen, indien daarin de in hun oog even noodelooze als verwerpelijke strafbepalingen, waarvan hier sprake is, met name ook die betrekkelijk het afkondigen van bullen enz. zonder voorafgaand verlof der Regering, wierden opgenomen.

Daar de voorstanders van het gevoelen, dat het Strafwetboek zeer onvolledig zou zijn, indien daarin bepalingen, als die van art. 2—6 van den Xden titel van het ontwerp van 1842 werden gemist, omtrent deze geheele zaak in de meeste der Afdeelingen in breedvoerige ontwikkelingen zijn getreden, acht men het gepast, de slotsom dier overwegingen hier beknoptelijk mede te deelen. Van die zijde stelde men al aanstonds op den voorgrond, dat de Regering zich op een zeer eenzijdig standpunt heeft geplaatst door het in de memorie van beantwoording te doen voorkomen, als of hier enkel en uitsluitend gehandeld werd van het stellen eener poenaliteit op overtredingen, waardoor het regt van *placet* wordt aangerand. Dit toch is geenszins het geval. Van de vijf thans weggelatene artikelen uit den Xden titel van 1842 heeft slechts één, namelijk art. 4, meer regtstreeks betrekking tot de uitoefening van dat regt, en staat een ander, het 5de, daarmede slechts gedeeltelijk in verband. De drie overige artikelen daarentegen hebben met het regt van *placet* niets gemeen; zij treffen misdaden en wanbedrijven, die door de dienaren van de godsdienst, niet van eenig bepaald kerkgenootschap, maar van alle godsdienstige gezindheden, kunnen worden begaan, en ook in ons vaderland, ten minste in vroegeren tijd, door de leeraren van meer dan ééne geloofsbelijdenis somtijds begaan zijn. Zoo vindt men in art. 2 van den Xden titel van 1842 eene strafbepaling tegen berisping van de Hooge Regering en van de daden van het openbaar gezag door bedienaren van de godsdienst, hetzij in de uitoefening van hunne bedieningen in eene openbare bijeenkomst, hetzij in eenig door hen in hunne geestelijke betrekking uitgevaardigd stuk. Dat artikel is kennelijk ontleend aan de art. 201 en 204 van het *Code Pénal*, met dit onderscheid alleen, dat de Fransche wetgever gemeend heeft de hier omschrevene misdrijven veel strenger te moeten straffen. Op bladz. 60 van het voorloopig verslag omtrent de thans behandelde wets-ontwerpen werd met nadruk op de weder-opneming van eene zoodanige strafbepaling in dit wetboek aangedrongen. Het omtrent dit verlangen van regeringswege gegeven antwoord heeft de deswege bij vele leden bestaande overtuiging niet doen veranderen. Regtsvervolgingen tegen bedienaren der godsdienst mogen dikwijls van eenen moeijelijken en teederen aard zijn; de wetgever kan daardoor niet ontslagen zijn van de verpligting om zorg te dragen, dat de kansel niet misbruikt worde om de gemoederen omtrent staatkundige aangelegenheden in beweging te brengen, en dat godsdienstleeraars hunne eerbiedwaardige betrekking niet te baat nemen, om de Regering en de bestaande wetten op eene wijze te gispen of aan te vallen, die uit den aard der zaak meerderen indruk maakt. Al ware het alleen tot wegneming der reeds vroeger aangeduide onzekerheid, of de *leerredenen* in de bepaling van art. 1. van den XXIIIsten titel van het thans voorgedragene IIde boek begrepen zijn, blijft men de weder-opneming van het art 2 van den Xden titel van 1842 wenschelijk achten. Soortgelijke beschouwingen gelden omtrent art. 3 van dien titel, op welks zamenstelling alsmede de art 202 en volgende van het *Code Pénal* niet zonder invloed gebleven zijn, en dat bepaaldelijk strekte tot wegneming van allen twijfel, of de geestelijken, die door dezelfde middelen als in art. 2, tot misdaad of wanbedrijf, of tot ongehoorzaamheid aan de wetten hadden opgeruid, in de straffen zouden vervallen, elders in het wetboek op zoodanige opruijing gesteld. Die twijfel zou ook thans kunnen oprijzen, en daarom wenscht men derhalve het opzettelijk te hebben uitgedrukt, dat de hier in aanmerking komende strafbepalingen van titel XXIII van het thans in overweging zijnde IIde boek, in het gestelde geval mede op bedienaren van de godsdienst toepasselijk zijn. Eindelijk houdt men ook het 6de artikel van den Xden titel van 1842, eene omschrijving behelzende van hetgeen men door bedienaren van de godsdienst heeft te verstaan, geenszins voor overtollig; terwijl afzonderlijke strafbepalingen te hunnen aanzien nog te meer noodzakelijk worden geoordeeld, omdat bij deze gelegenheid de vraag is gerezen, of de geestelijken wel als ambtenaren zijn te beschouwen, en dit punt almede door velen twijfelachtig wordt geacht.

Terwijl alzoo de weder-opneming der artikelen, in het oog der leden wier gevoelen te dezer plaatse omschreven wordt, op goede gronden steunde, ook geheel onafhankelijk van al wat het zoogenaamde regt van *placet* betreft, hebben zij eenstemmig verklaard, door de redenering der Regering op dat bepaalde punt geenszins tot andere gedachten te zijn gekomen,
maar integendeel die redenering in menig opzigt met b
ding te hebben gevolgd. Gaarne geven zij toe, dat h
tot toezigt op de bedoelde afkondigingen en versprei
hetwelk van oudsher bijna in alle landen van Europa is
oefend, ook op algemeene beginselen van regering ber
met name, thans hier te lande, voortvloeit uit de le
den geest van de bepalingen der art. 188—194 van onze G
wet, zoodat dit regt wel niet met een artikel van het
wetboek staan of vallen kan; maar zoo de Regering nu
gaat, en zich bepaaldelijk ook op het voorbeeld van Fra
beroept, waar men, zoo zij zegt, met opzigt tot deze
legenheid volkomen in dezelfde omstandigheden als hier te
verkeert, kunnen zij dit niet zoo gereedelijk toestemme
Frankrijk zijn de organieke artikelen, die in de wet va
Germinal an X zijn opgenomen, en krachtens het eerste
van aldaar het regt van *placet* wordt uitgeoefend, in
werking. In Nederland wordt die wet, ofschoon tijd
inlijving in Frankrijk ook hier te lande executoir verk
ten minste wat een groot aantal harer bepalingen betreft, ni
uitvoer gelegd. In allen gevalle schijnen de middele
daaraan uitvoering te geven, thans in ons Rijk niet beh
geregeld te zijn. Men kent daaromtrent twee koninklijk
sluiten, een van den 16den September 1815 en een va
10den Mei 1816 (*Staatsblad* N°. 25), waarbij de werkza
den en het toezigt, uit de bedoelde verordeningen voor
jende, aan eene commissie uit den Raad van State, die
bepaald met de waarneming van de belangen der Roo
Katholijke eeredienst was belast, werden opgedragen;
die commissie is, naar men meent, reeds sedert versch
jaren opgeheven, en vooral ook het tweede der opgeno
besluiten zal wel voor het tegenwoordig Koningrijk der N
landen, in zooverre dit uit de voormalige noordelijke pr
ciën is zamengesteld, zijne toepasselijkheid verloren heb
In Frankrijk is met opzigt tot de misdragingen der geest
heid, het zoogenaamde *appel comme d'abus* aan den staats
steeds geldig, en wordt daarvan bij voorkomende ge
bestendig gebruik gemaakt, zoo als uit het werkje van D
Manuel du droit public ecclésiastique Français (*Paris* 1
2e *édition*, pag. 273 en 274) zeer gemakkelijk zou te b
zen zijn. Hier is zulk eene administrative regtsmagt ten e
male onbekend.

Doch al wilde de Regering ook beweren, dat dit ee
ander niets beslist omtrent het meer bepaald hier in aan
king komend punt, dan zou zij toch moeijelijk kunnen b
volhouden, dat ten aanzien van het regt van *placet* in Fr
rijk, evenmin als hier te lande, eenige strafbepaling be
Men behoeft zich tot wederlegging dier stelling slechts o
art. 207 en 208 van het *Code Pénal* te beroepen. Die
artikelen zijn steeds, ook hier te lande, geacht in hu
zamenhang toepasselijk te zijn op dat afkondigen en vers
den van bullen, brieven enz. zonder voorafgaand verlof
Regering, waarover hier gehandeld wordt. Bij het ops
van het 4de der artikelen van den Xden titel van 1842
men, zoo na mogelijk, aan die strafbepalingen van Frans
oorsprong getrouw, zoo zelfs, dat in een destijds hier te
uitgekomen geschrift van wetenschappelijke waarde over
regt van *placet*, het bewuste art. 4 blootweg eene ver
ging en zamentrekking van art. 207 en 208 van het C
Pénal wordt genoemd, onder bijvoeging, dat geene weze
verandering in dezen door het toen voorgestelde Strafwe
plaats greep, omdat het *Code Pénal* in Nederland nog s
van kracht was gebleven. In tegenstelling met hetgeen
regeringswege in de memorie van antwoord wordt aangev
kan men dus zeggen, dat de toestand, waarin men met o
tot het regt van *placet* sedert 1811 in Nederland heeft
keerd, en waarin men zich heden ten dage aldaar bevi
eerst door de invoering van het thans voorgedragen Stra
boek zou veranderen.

Wat de verder in de memorie van beantwoording voo
mende redeneringen op dit punt betreft, werd door de led
wier gevoelen tot dusverre is aangeduid, nog aangevoerd,
men het met de Regering geenszins raadzaam kan achten
de vaststelling van eene strafbepaling ten aanzien van het
van *placet* te wachten tot de behoefte daaraan zich doet ge
len. Men gaat bij die redenering van een verkeerd standp
uit, omdat het hier niet de vaststelling van nieuwe, maar
instandhouding van bestaande bepalingen geldt. Doch ook
tendien acht men het hoogst gevaarlijk, de daarstelling e
wet te verschuiven, tot de daad, die men daardoor wil te
gaan of straffen, werkelijk is gepleegd, daar alsdan, voora
zaken van dezen aard, de gemoederen reeds in beweging
bragt zijn en het gevreesde nadeel werkelijk berokkend is
delijk stemt men wel toe, dat de bedoelde bepaling niet
sluitend van praeventiven aard zou zijn, doch gelooft te
te kunnen beweren, dat zulks met elke andere strafbepa
evenzeer het geval is, terwijl het toch wel geen betoog beho
dat men door met straf te bedreigen veel kwaad kan voorkome
en dat het den wetgever voegt juist aan dat voorkomen
misdrijf zijne zorgen te besteden.

Tegenover het tot nu toe ontwikkeld gevoelen stond dat
andere leden over, die zich tegen de weder-opening der
wijls genoemde artikelen uit het ontwerp van 1842 verkla
den. Zonder zich over de redenering der memorie van
woord omtrent deze aangelegenheid bepaald uit te laten, w
door dezen aangevoerd, dat de wetgever uitermate behoedz
moet zijn van punten aan te raken, die met de godsdienst
overtuiging der ingezetenen in regtstreeksch of middellijk
band staan; dat die behoedzaamheid hier te lande dubbel
pligtend is, daar onze Grondwet zoo nadrukkelijk en bij h
haling de vrijheid van godsdienst aan de belijders der on
scheidene kerkgenootschappen waarborgt; dat van de nood
kelijkheid der strafbepalingen, welke men weder ingevoerd
zien, niet blijkt, en integendeel van die weder-invoering m
nadeel dan nut zou te wachten zijn: dat bepaaldelijk ook
moeijenissen, als die, waarop het 4de en 5de der weggelat
artikelen van den Xden titel van 1842 doelen, al ligt gee
zouden kunnen worden tot verkorting der godsdienstvrijheid
leiden; dat de geestelijken der Roomsch-Katholijke Kerk,
dan toch hier meer bepaald bedoeld worden, in geheel ker
lijke zaken gehoorzaamheid aan het Hoofd hunner Kerk, ve
schuldigd zijnde, ook van dezen vrijelijk voorschriften en
velen moeten kunnen ontvangen; dat men hun geweten
weld zou aandoen, als zij die niet onverhinderd aan hunne
ken mogten mededeelen; en dat eindelijk, gelijk reeds vroe
is aangemerkt, het geheele regt van *placet*, waaraan men th
weder zooveel waarde hecht, bij de uitgestrekte openbaarh
die in onzen tijd aan alle regerings-handelingen en ook

stukken die van den Pauselijken Stoel uitgaan, door middel dagbladen, gegeven wordt, zijne beteekenis grootendeels loren heeft.

UITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 Junij. Men zegt, dat tusschen den prins Joinville en het ministerie eene groote koelheid ischt. De prins zou namelijk volstrekt geweigerd ben het opperbevel over de vloot op den Taag op te nemen.

— De Kamer der afgevaardigden heeft eergisteren eene zeer groote meerderheid de door de Kamer Pairs gevraagde vergunning verleend, om den heer de Girardin voor hare balie te dagen. De ophelingen, die door dezen zijn gegeven, schenen der er niet voldoende toe, en zij zijn zulks ook werkelijk. Het *Journal des Débats* kraait ook reeds victorie de verlegenheid, waarin de heer de Girardin zich bevond, toen het er op aankwam, het ter neder geschrete bewijzen. De heer Duchatel heeft zegepralend twoord op de grieven, door den hoofdredacteur van *Presse* tegen het ministerie opgesomd. Ten slotte de heer de Guizot, met een brief in de hand, been, dat de heer de Girardin zelf weleer voor zijnen eene toezegging tot het pairsambt heeft gevraagd; verklaring heeft aan den beschuldigde den genadetoegebragt. De heer de Girardin heeft zich deswege hten te regtvaardigen in een door hem in het licht ven geschrift. Lieden van oordeel beschouwen deze vaardiging echter als zeer onvoldoende, en zelfs als beschuldiging te meer tegen hem.

— Men zegt, dat een aantal pairs openlijk hun voornemen hebben te kennen gegeven van zich aan de beandeling der zaak van den heer de Girardin te onttrekken, en dat de kanselier niet weet, hoe hij eene de wet gevorderde meerderheid zal verkrijgen.

— Men leest in de *Union Monarchique*: »Hoogstwaarschijnlijk zal het verzoek van prins Jerome Bonaparte aan de kamers gedaan, door de kamer der pairs worden ontvangen dan zulks door die der afgevaardigden is geschied.

Reeds, heeft de commissie der verzoekschriften van kamer der afgevaardigden, naar men ons verzekert, parig besloten om zoowel aan den president van den als aan den vereenigden raad van ministers het or den verbannen prins gedaan verzoek in te dienen."

— Het ministerie heeft in de kamer der afgevaardigeene nederlaag geleden, door het aannemen van vermindering der belasting op het zout, voorgedoor den heer Demesmay, wiens voordragt door ministerie, als ontijdig, was verworpen. Het is te aken, dat de Kamer der Pairs zich met het ontwerp zal vereenigen.

— Dezer dage is tusschen Frankrijk en het koningrijk pels een handelstraktaat gesloten, ten gevolge van hetde schepen der beide natiën in alle havens der landen vrij zullen zijn van het tonnengeld, iets, arvan de Napolitaansche schepen sinds lang zijn uitsloten in de havens van Marseille. Volgens eene anbepaling heeft het gouvernement van Napels de , voor Frankrijk bestemd, vrijgesteld van alle uitande regten.

MADRID, 14 Junij. De *Gazeta* bevat onderscheidene eten betreffende financieele aangelegenheden. Bij dezer decreten wordt vergunning verleend tot den baren verkoop der goederen toebehoorende aan de erschappen der vier militaire orders en van St. Jan Jerusalem. Die gezamenlijke decreten maken de ewe organisatie van het beheer van financiën uit.

— Men zegt, dat de Montemolinisten de wapenen zullen nederleggen. De miguelistische brigade-geaal Rebocho houdt zich onledig met Beira tegen het van Dona Maria in opstand te brengen. Hierdoor het bezetten van Minho en Tra-los-Montes door Spaansche troepen verklaard, die in last hebben de las geheel te ontwapenen.

— Men heeft het gerucht verspreid van een opstand, in de Baskische provinciën zou zijn uitgebarsten. gouvernement is op zijne hoede.

Berigten van Portugal melden, dat de junta van Oporto, schrikt wegens het gevangen nemen van Das Antas, inrukken der Spaansche troepen en de beweging den maarschalk Saldanha, een wapenstilstand tot 10 heeft verzocht. Sa da Bandeira van zijnen kant heeft zelfden wapenstilstand aan de verbondene mogendhegevraagd en verkregen. De markies de Loulé, zonden om de onderwerping der junta naar Lissabon te brengen, werd aldaar den 19 verwacht. Sa da Bandeira schijnt thans een zijner officieren naar admiraal Parker gezonden te hebben om over zijne erwerping te onderhandelen.

De schepen der junta, die door de Engelsche vloot nomen waren, zijn in de magt van het gouvernement , doch de krijgsgevangenen zijn nog steeds in het fort St. Julien onder de bewaking van het korps Engelsche mariniers.

Men verzekert, dat Sir Hamilton Seymour de koningin geraden heeft, haar kabinet te wijzigen en eene nieuwe zamenstelling op te dragen aan de graaf de Lavradio, doch de koningin zou zulks geweigerd hebben.

De opstand in de provinciën Beira, Alentejo, Minho, Algarven en Tra-los-Montes neemt een dreigend karakter aan. Men zegt, dat de Engelsche en Fransche gezanten order gegeven hebben, dat de Spaansche troepen in Portugal, dat land weder zouden verlaten.

ENGELAND.

LONDEN, 19 Junij. Gisteren werd in het huis der gemeenten op nieuw ter sprake gebragt de interventie in Portugal. Lord Palmerston heeft ditmaal de staatkunde van het Britsch kabinet verdedigd.

— Het verhandelde in de beide huizen van het parlement heeft in de laatste dagen weinig opgeleverd, dat van eenig hoog staatkundig belang kan geacht worden.

— Men verzekert, dat van Londen aan den Britschen gezant te Lissabon en aan den heer Wylde bevel gezonden is om Koningin Dona Maria te noodzaken de redelijke voorwaarden van onderwerping der opstandelingen aan te nemen.

— Er worden dit jaar in Londen regt vorstelijke feesten gevierd. De hertog van Wellington en de hertogin van Sutherland hebben beide luisterrijke soirées gegeven, die met de tegenwoordigheid van H. M. werden vereerd.

— Den 14 heeft H. M. in de kapel van het paleis Buckingham het kind van Lord en Lady Welsesley ten doop gehouden, hetwelk, naar hare koninklijke meter, den naam van Victoria Alexandra heeft ontvangen. De peter was de markies van Exeter. Des avonds werd bij den hertog van Wellington, ter gelegenheid van den doop zijner kleindochter, op Apsley-House aan H. M. en Prins Albert een luisterrijk feestmaal gegeven, waarop ook de grootvorst Constantijn van Rusland en alle vreemde thans te Londen tegenwoordige prinsen, benevens het corps diplomatiek tegenwoordig waren.

— Negentig officieren, allen veteranen van het Britsche leger, zijn door den hertog van Wellington uitgenoodigd tot het bijwonen van het jaarlijksch feest ter gedachtenis aan de overwinning bij Waterloo.

Tijdingen uit de Vereenigde Staten melden, dat het leger van den generaal Scott zijnen togt naar Puebla plotseling heeft gestaakt, doordien 6000 man eensklaps hun ontslag gevraagd en den terugtogt naar Vera-Cruz aangenomen hadden. De generaal heeft desniettemin zijnen togt naar Puebla voortgezet, en in die stad zijn intogt gedaan.

De Engelsche gezant heeft op nieuw aan het congres van Mexico de Engelsche tusschenkomst aangeboden, welke echter met eene aanzienlijke meerderheid is afgewezen.

Het schijnt, dat moedeloosheid zich van de Mexicanen had meester gemaakt. Het valt hun moeijelijk, vrijwilligers aan te werven, en het geldgebrek is een onoverkomelijk beletsel tegen het opwerpen van verschanzingen.

De noordelijke provinciën van Mexico zien met eene onbegrijpelijke onverschilligheid den voortgang der Amerikaansche troepen aan.

Berigten van Honduras, door de laatste brievenmaal der Antilles aangebragt, bevestigen de tijding, dat Guatemala zich van de overige staten van Centraal-Amerika afgescheurd en zich onafhankelijk verklaard had.

Dit besluit is den 21 Maart aan de vreemde consuls bekend gemaakt in een rondgaanden brief, in welken de nieuwe President, na de redenen te hebben opgenoemd, die tot deze afscheiding van eene der vijf sectiën van Centraal-Amerika hebben geleid, de formele vestiging van de republiek Guatemala aankondigt. »Deszelfs grenzen," zegt hij, »blijven dezelfde, en de republiek is gereed, om de regten en vrijheden, die zij zich onlangs verschaft heeft, te verdedigen."

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 17 Junij. Het schijnt, dat de Pruissische landdag, in weerwil van de hoop, die men deswege koesterde, zich voor het einde van deze zitting niet zal kunnen bezig houden met het onderzoek der verzoekschriften, waarbij de vrijheid van drukpers wordt geëischt. Niets bevestigt het berigt, door de *Köln. Zeitung* medegedeeld aangaande eene nieuwe verlenging van vijf dagen. In een brief van Berlijn aan de *Bremer Zeitung* leest men, dat de voor den landdag gevraagde veranderingen in den open brief van 3 Februarij door den koning niet zullen worden toegestemd, en dat de verzoekschriften van den landdag dienaangaande als ongedaan zullen worden beschouwd. Zoo ten minste is, volgens het Bremer dagblad, het oordeel van welonderrigte personen.

— Het Pruissisch gouvernement heeft een kabinets-order uitgevaardigd, volgens welke de geestelijken, die ZEKERE bepalingen van het burgerlijk wetboek (*Landrecht*) overtreden hebben, niet dan na voorloopige toestemming van het ministerie zullen mogen worden vervolgd. Ook wordt daarin eene straf van afzetting en gevangenis bepaald tegen hen, die op den kansel hunne toehoorders tot haat zouden aanzetten tegen door den staat ERKENDE gezindheden. Beide deze woorden zijn, zoo als men ziet, zeer rekbaar, en openen den weg tot allerlei vitterijen en vervolgingen, vooral wanneer men bedenkt, dat ook de Rongianen, hoe ongodsdienstig hunne leer ook zij, feitelijk hier en daar door de regering worden erkend.

— De *Preuss. Zeitung* behelst, volgens een schrijven van St. Petersburg, tijdingen van den Caucasus, van den 20 Mei, inhoudende eenige bijzonderheden aangaande eene nieuwe zegepraal, die de Russische troepen op de bergbewoners hebben behaald. De Russen hadden slechts drie gekwetsten. Men kent niet het aantal dooden van de zijde der Circassiërs, doch zij hebben veel volk verloren bij het doorwaden van de rivier Assa, ten einde dit beletsel tusschen hen en de troepen te stellen.

— Tijdingen uit Polen zijn zeer onrustbarend; in weerwil van de maatregelen van voorzorg door de autoriteiten genomen, zijn in onderscheidene districten wanordelijkheden uitgebarsten ter oorzake van de duurte van levensmiddelen.

KEULEN, 17 Junij. De zoo veel besprokene bijeenkomst der rongianen, die zich met den weidschen titel van *concilie* heeft opgeschikt, heeft naar men thans vermeent, in de laatste dagen der maand Mei te Berlijn plaats gehad. (Wij zullen hierover in ons volgend nummer verslag geven.)

— Het *Journal de Francfort*, welks hatelijke geest tegen de Katholijken genoeg bekend is, beschuldigt thans Mgr. Arnoldi, bisschop van Trier, van niets minder dan van een feitelijk verzet tegen het gezag van den staat. — Wat is echter dit zoogenaamd verzet? Mgr. Arnoldi eischt voor zich het regt, om volgens zijne keuze geschikte geestelijken te benoemen tot onderwijzers in de lycea en burgerscholen, en weigert aan het Pruissisch gouvernement het regt, om kandidaten aan te wijzen voor de opengevallen betrekkingen van kanunnik, gedurende eene der maanden, die aan den H. Stoel voorbehouden zijn, bij het concordaat, door Pruissen met het hof van Rome gesloten. En wat het eerste punt aangaat, het eenvoudigst gezond verstand zal voldoende zijn, om te doen erkennen, dat het godsdienstig onderwijs op de scholen uitsluitend tot het gebied der Kerk behoort, die niet alleen het regt bezit, maar waarop zelfs de verpligting rust, van het pand, dat aan hare hand is toevertrouwd, van elke vreemde inmenging te vrijwaren.

— De koning van Beijeren heeft weder de gunst der rookers van München verworven. Z. M. heeft het besluit gewijzigd, waarbij het rooken in de hoofdstad verboden werd; thans is zulks alleen niet meer geoorloofd in den tuin en het paleis des konings.

— De *Augsb. Zeitung* meldt, dat tot bisschop van Rothenburg den 14 Junij gekozen is, de hoogw. heer Deken Lipp, alsmede dat de wijding van den bisschop van St. Gall den 29 dezer zal plaats hebben.

WEENEN, 16 Junij. Z. M. De keizer heeft onlangs de eerste H. Dienst bijgewoond, die dit jaar op den feestdag van den H. Joannes Nepomucenus is opgedragen in de prachtig kerk, welke verleden jaar in de voorstad van Praag, Leopoldstad genaamd, is voltooid. Eenige dagen later ontmoette Z. M., op een wandelrid in eene opene calèche in de groote dreef van het Prater, eenen priester, die het H. Sacrament aan een stervende had gebragt. De koning steeg af, knielde neder en bewees zijn eerbied aan het Allerheiligste. De talrijke menigte, in het Prater vereenigd, volgde zijn voorbeeld en de priester gaf aan den vorst en zijn volk den zegen.

GENEVE, 10 Junij. De protestantsche dagbladen, die zich noemen tot de behoudende partij te behooren, spuwen vuur en vlam tegen de Katholijken van Geneve, die zij beschuldigen van gemeene zaak te hebben gemaakt met de radicalen, ten einde de nieuwe constitutie Fazy te doen aannemen. Zij gaan zelfs zoo ver van te beweren, dat Mgr. de bisschop van Geneve en de consul van Sardinië, op een ontvangen wachtwoord van de Jezuiten (??), daartoe de meeste aanleiding hebben gegeven. Desniettemin is het genoeg bekend, dat de stad Geneve 2700 stemmen voor, en 1400 tegen de constitutie heeft opgeleverd, en dat de meeste Katholijken, om zeer grondige redenen onzijdig wenschende te blijven, zich van de stemming hebben onthouden. De Katholijken hebben, gelijk bekend is, geenszins medegewerkt tot den laatsten opstand, waarbij het behoudend gouvernement is omvergeworpen; zij zullen echter geenszins dulden, gelijk reeds is aangemerkt, dat Geneve zich wapene tegen hunne geloofsgenooten der zeven verbondene kantons.

Wij vernemen uit Bern, dat de Zwitsersche kolonels Ziegler en Ruttimann dezer dage aan den Staatsraad, waarvan zij leden zijn, hebben verklaard, dat zij niet voornemens waren, voortaan aan de zittingen van den raad deel te nemen. Men verzekert, dat de kolonel Dufour, die voor zoo veel des noods geroepen is, om den heer Ziegler te vervangen, dezelfde verklaring heeft afgelegd. De majoor Letter, sinds vele jaren secretaris

van den krijgsraad, schijnt insgelijks genegen, zijne functiën neder te leggen. Al deze hoofd-officieren willen noch zitting nemen onder het voorzitterschap van een Ochsenbein, noch zich blootgesteld zien, om belast te worden met eenig opperbevel, ingeval de landdag krachtdadige maatregelen mogt verordenen tot ontbinding van het katholijk verbond of tot verdrijving der Jezuiten. Ten einde deze aftredingen naar waarde te kunnen schatten moet men weten, dat de rang van kolonel de hoogste is in het Zwitsersch leger, zoodat de hoofdofficieren, dien rang bekleedende, bestemd zijn, om over brigaden, devisiën, ja over geheele legerkorpsen onder het Zwitsersch vaandel, het bevel te voeren. Diegene hunner, welke dus deel maken van den krijgsraad, moeten als generaals van het eedgenootschap beschouwd worden.

De kleine raad van Schafhausen heeft verklaard, voor de ontbinding van het Sonderbund en de verjaging der Jezuiten te zullen stemmen, doch zich, wat dwangmaatregelen betreft, te zullen gedragen naar de zienswijze van den grooten raad.

Volgens de *Augsb. Ztg.* heeft ook de groote raad van St. Gall eene verklaring gedaan tot vernietiging van het katholijk verbond.

De kleine raad van de stad Bazel stelt aan den algemeenen raad voor, te verklaren, dat Bazel gaarne zou zien, dat Lucern, om des vredes wille, afzag van het behouden der Jezuiten, ofschoon de bondsacte en de eerbied voor elke geloofsbelijdenis verbiedt, zich daarin te mengen. De raad meent verder, aangaande de drie andere kantons, Schwytz, Friburg en Wallis, aan de deputatie van Baden te moeten voorslaan, zich van alle debatten dienaangaande te onthouden.

Het schijnt zeker, dat het Turksch-Grieksch geschil thans geschikt is. Het *Journal de Constantinople* maakt daarvan gewag, zegt de *Augsb. Zeitung*, in bewoordingen, welke dienaangaande *geen den minsten twijfel meer overlaten.*

De drie conservative hoven hebben, naar luid der *Augsb. Zeitung*, besloten alle middelen aan te wenden, ten einde een burgeroorlog in dat land te voorkomen al moesten zij zelfs hunne toevlugt nemen tot eene gewapende tusschenkomst.

ITALIE.

ROME, 7 Junij. Wanneer Pius IX, in het jaar 1825, toen slechts don Giovanni-Maria Mastaï, Montevideo doortrok op de terugreize van zijne apostolische zending naar Chili, genoot hij de herbergzaamheid in het huis van een afstammeling van de beroemde familie Ximenes in Spanje. De zoon van dien gastheer van den priester Mastaï, heeft in Europa den zegen van Paus Pius IX willen komen ontvangen. Zijne jeugdige echtgenoote heeft de reis met hem gemaakt. Beide hebben op het Quirinaal een zeer minzaam onthaal genoten, alwaar Pius IX hun heeft getoond, dat hij de oude kennissen van don Giovanni-Maria Mastaï niet had vergeten.

— Te Florence heeft den 9 Junij eene deputatie uit 20 personen, uit onderscheidene klassen der maatschappij bestaande, in naam des volks aan den groothertog dank gezegd voor de gemaakte veranderingen in het bestuur. Hunne toespraak werd door Z. D. H. in hartelijke termen beantwoord.

BELGIE.

BRUSSEL, 20 Junij. Men leest in den *Moniteur:* »Het gouvernement heeft van den Belgischen zaakgelastigde *ad interim* te Rome onderscheidene stukken ontvangen, bevattende nota's en opmerkingen aangaande den geprojecteerden spoorweg van Pio-Cassia in den Kerkelijken staat, alsmede de kaart, voorstellende den loop van dien spoorweg.

»Die stukken liggen ter inzage in het bureau van den inlandschen handel, aan het ministerie van buitenlandsche zaken."

— Van den 10 tot den 15 Junij zijn in de haven van Antwerpen binnengekomen 7 schepen, geheel of gedeeltelijk met granen enz. geladen, t. w.: 450.040 kil. tarwe; 242.304 kil. Rogge; 9.800 kil. meel en 154.872 kil. rijst, te zamen: 857.016 kilos.

STADSNIEUWS.

Van 7 tot 12 Junij 1847 zijn ingeschreven.

Voltrokken Huwel. 40. | Levenloos aangegeven Zonen. . . 4.
Geboren. . . . . 95. | dito dito Dochters. . 4
Overledenen. . . . 148. | Elders overl. en alhier ingeschreven. 16

Totaal {
Gehuwde Paren . . . . 779.
Geborenen . . . . 3446.
Alhier overledenen. . . . . . . 3711.
Elders overl. en alhier ingeschreven 162.
} Sedert primo Januarij 1847.

BURGERLIJKE STAND.

BEVALLEN (18 Junij): J. P. van Barneveld Kooij, geb. van Starckenburg van Straten, Z. — M. Gallenkamp, geb. Haardt, Z.

OVERLEDEN (16 Junij): E. G. Janse, D. 4 j. — (17 Junij): J. E. Kiesewetter, 8 m.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

19 JUNIJ.	Rente	gebl.	21 JUNIJ 4½ u.	à		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	$57\frac{15}{16}$	$57\frac{7}{8}$	à	$57\frac{15}{16}$	$57\frac{15}{16}$
Dito Dito	3 »	$69\frac{15}{16}$	$69\frac{15}{16}$	»	$70\frac{1}{16}$	$70\frac{1}{16}$
Dito Dito op resc.	3 »	70	$70\frac{1}{8}$	»		
Dito Dito	4 »	90	90	»	$90\frac{1}{8}$	
O. I. Leening	4 »		$89\frac{3}{4}$	»		
Amortis. Syndic.	4½ »			»		
Dito Dito	3½ »	$87\frac{3}{4}$	$87\frac{1}{2}$	»	$87\frac{5}{8}$	
Handel-Maatschappij	4½ »	$173\frac{5}{8}$	$173\frac{3}{4}$	»	174	$173\frac{7}{8}$
Haarlemmermeer	5 »			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ »			»		
Aand. Holl. S. M.	»			»		
BELGIË	4½ »			»		
Dito	2½ »			»		
Dito bij Rotschild	2½ »			»		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5 »	$18\frac{5}{16}$	$18\frac{1}{8}$	»		
Dito bij Dito onb. st.	5 »	18	$17\frac{1}{4}$	»	18	
Dito	3 »		37	»		
Dito Binnenl. à 6 m.	3 »	$29\frac{5}{16}$	$29\frac{5}{16}$	»	$29\frac{1}{2}$	$29\frac{5}{16}$
Coupons Ardoins	»	$14\frac{3}{4}$	$14\frac{7}{16}$	»	$14\frac{3}{8}$	
Passive	»			»		
Deferred	»			»		
Fransche Uitgest.	»	$5\frac{5}{16}$		»		
PORTUGAL, te Londen	3 »		$33\frac{1}{4}$	»		
Dito Dito	4 »	$34\frac{1}{4}$	$33\frac{5}{16}$	»	34	$33\frac{1}{4}$
Dito Binnenl. à 1 Conto	5 »			»		
RUSL. Ob. H 1798 en 1816	5 »		106	»		
Dito Dito 1828 en 1829	5 »	$104\frac{3}{4}$	$104\frac{3}{4}$	»		
Ct. b. d. 1831 en 1833	5 »	$97\frac{3}{4}$	$97\frac{3}{4}$	»		
Dito bij Hope	4 »	$89\frac{1}{2}$	$89\frac{1}{2}$	»	$89\frac{9}{16}$	
Dito bij Stieglitz en C°.	5 »	$89\frac{1}{8}$	$89\frac{1}{8}$	»	$89\frac{1}{4}$	
Cert. te Hamburg	5 »			»		
Inschrijving in Assignat.	6 »			»		
Cert. van Dito	6 »			»		
POLEN, Certific.	4 »			»		
Dito Aand. met Loten fl 300	f			»		
Dito Dito fl 500	»			»		
AMERIKA, Phil. Bank	6 pCt.			»		
Dito	5 »			»		
Dito Bank-Actiën				»		

Oostenrijk, Met. 5 pCt. $103\frac{7}{8}$; dito 2½ pCt. $53\frac{5}{8}$; Oblig bij Goll & C°. 4 pCt $92\frac{1}{2}$; Braz. 5 pCt. 87; Gren. $20\frac{1}{2}$; Ecuad. $2\frac{5}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt., Prolong. 4½ pCt.

Wissel-Disconto 4 pCt.

ANTWERPEN, 19 Junij. Kerkelijke Staat. Oblig. 1832 à 1837 5 pCt. 100½. Certific. 1844, 5 pCt. $96\frac{1}{8}$.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35¼; Zigt dito $35\frac{3}{8}$; 2/m. Londen 11 95; Zigt Londen 12.05; 3/m. Lisbon. 42½; 3/m. Porto 43¼; 2/m Petersb. 1.91¼.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 21 Junij.

Koffij met weinig handel, doch goed prijshoudend; tot 20½ à $20\frac{3}{4}$ bestaat vraag naar ordinair en goed ordinair Cheribon, dan is daartoe niet te bekomen; Sumatra met 17½ c. betaald en op 18 gehouden.

Tabak in willige houding, slechts 25 vaten Maryland werden uit de eerste hand afgedaan; men wil de hoogere eischen der houders nog niet toestaan, ofschoon de berigten uit Amerika, over kwantiteit en kwaliteit der oogst, ongunstig luiden.

Katoen zonder handel, prijshoudend, bij kleinen voorraad.

Ruwe en geraffineerde Suiker flaauw en zonder handel.

Rijst naar binnenlandsche behoefte tot vorige prijzen gezocht; Vetwaren flaauwer; Zuidzeetraan à f 30 te koop.

Tarwe 131 ℔ n. Pommer f 515, ent.; 126 ℔ b. Poolsche f 523, f 525; 128 ℔ dito f 538; 131 ℔ n. Pommer f 525; 127 ℔ r. Silesische f 510; 129 ℔ o. b. Pools. f 558, cons.

Rogge 116 ℔ Archangel f 455, ent.; 118 ℔ Finsche f 420, aanzijnde; 118 ℔ dito f 390, op levering; 118 ℔ Wittinne f 320, op levering; 115 ℔ Zweedsche f 430; 116 ℔ Archangel f 460, in cons.

Haver 75 ℔ dikke f 182

Boekweit 116 ℔ Holst. f 340; 118 ℔ dito f 348.

Op 9 Vaten Olie te leveren dadelijk £vl 65½; in April ek. 66½. *Lijnzaad* een doen; 111/12 ℔ Pernau f 300; 112 ℔ Odessa f 345. *Raapolie* per 6/w. f 37½; Vliegend 36½; primo Sept. 36¾, Oct. 37, 36¾; Nov. en Dec. 37. *Lijnolie* per 6/w. f 33; Vliegend 32, ¼.

LEIDEN, 19 Junij. Boter van f 35 tot f 38, pr. vierde; Tarwe van f 18 tot f 19, pr. Mudde; Rogge heel willig f 15 tot f 15,50, pr. id.; Garst f 9 a f 9,50 tot f 11, pr. id.; Haver f 7 tot f 7.25, pr. id.; Duivenboonen f 11 tot f 12 50, pr. id.; Paardenboonen f 9 tot f 10, pr. id.; Rund- en Ossevleesch van 25 tot 30 cent, de 5 ons; Schapenvleesch van 20 tot 25 cent, id.

MIDDELBURG, 17 Junij. De aanvoer was heden weder klein, uit onze eilanden komt er bijna geen graan ter markt, daar de voorraad naauwelijks toereikende zal zijn tot aan den nieuwen oogst. Uit Walcheren was er echter nog al wat Tarwe ter markt; de hoogere afgekomene Hollandsche berigten, zoo voor Tarwe als voor Rogge, bleven hier niet zonder invloed, daar houders van Tarwe en Rogge op merkelijk hoogere prijzen vasthielden; voor verzending is echter niets gedaan, maar alleen voor consumptie, en daar die zich in hare behoefte moest voorzien, de navolgende prijzen heeft betaald, als voor:

Puike Zeeuwsche Nieuwe Tarwe f 19, 19,25 en 19 50 mindere en onzuivere soorten f 18 a f 18,75 pr. Mud.

Puike Walchersche Nieuwe Tarwe f 19,75, f 20, f 20,25 en 20,50, mindere soorten f 19, f 19,50 en f 19,65 naar deugd.

Inlandsche Rogge f 16 a f 17 Vreemde dito f 16 a f 17 per Mud verkocht. Winter-Gerst niet aangevoerd f 11 zou daarvoor betaald zijn. Puike Zomer-Gerst bijna niet aan en tot f 10 50 verkocht.

Walchersche Witteboonen worden naar kwaliteit ofschoon zeer weinig ter veil, op f 19 en f 20 gehouden. Bruine dito op f 18 a f 19. Dito Paardeboonen aan f 11 [...] gekocht. Walch. Groene Erwten zijn op f 18 vast [...] Gort zeer weinig, met veel vraag tot vorige prij[...] weit niet ter veil. Oliën zonder prijsverandering.

GRONINGEN, 18 Junij. Er was heden zoo weinig [...] markt als bijna nooit het geval is en men ziet ver[...] reeds lang verwachte Buitenlandsche aanvoer te gem[...] bij gerijven 50 c. hooger; eene lading Dantziger wer[...] voor f 18 geveild. Rogge ontbrak bijna geheel en [...] noodigden hebben weder f 3 per mud meer besteed [...] dag. Boekweit en Wintergarst beide 80 c. hooger. [...] witte Voerhaver 15 c. en zwarte Voer 25 c. hooger. [...] boonen 25 c. en Gort f 1,50 duurder betaald. Koo[...] ter veil. 125, 128 ℔ nieuwe roode Oldammer Tarwe [...] f 16,10, f 16,30,50; 123, 125 ℔ dito dito Hoo[...] f 15,50, f 16, f 16, f 16,25; 115, 118 ℔ nieuwe [...] f 17,75; f 18,25; 115, 118 ℔ Grijzezand Boekweit [...] f 11,65; 117, 120 ℔ Veen Boekweit f 11,10, f 11,5[...] 107 ℔ Oldammer Wintergerst f 11, f 11,40; 80, 82 [...] haver f 6,30, f 6,50; 65, 68 ℔ witte Voerhaver [...] f 5,50; 68, 72 ℔ zwarte dito dito f 1,50, f 5,55, f[...]

Paardenboonen f 12,75, f 13,25.

Raapolie per vat f 36. Lijnolie f 33.

Raapkoeken (1040 stuks) f 85, 90. Lijnkoeken [...] f 14, f 15.

Grove Gort f 18,50, f 19,25 Puikgort f 19,50, f 2[...] gort per 100 Ned. ℔ f 2[...], f 27.

Boter per ⅛ ton (40 ℔) f 32, f 33

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTREST[...]LINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, [...]

RENTEBETALING op het GROOTBOE[K der] NATIONALE SCHULD, *rentende twee en een h[alf ten] Honderd in het jaar, over het Halfjaar, vers[chenen] op den eersten Julij 1847, in de maand Julij [...] en vervolgens.*

Van Donderdag den 1 Julij 1847 tot Vrijdag den 9 Julij daaraanvolgende.

Op het Eerste Bureau.

Lr.		N°.		N°.	
A.	Inschrijv.	1	tot	1500	ingeslot.
B.	»	1	»	5400	»
C.	»	1	»	1200	»
D.	»	1	»	1500	»

Op het Tweede Bureau.

E.	Inschrijv.	1	tot	600	ingeslot.
F.	»	1	»	600	»
G.	»	1	»	2100	»
H.	»	1	»	4200	»
J.	»	1	»	900	»
K.	»	1	»	2400	»

Op het Derde Bureau.

L.	Inschrijv.	1	tot	2400	ingeslot.
M.	»	1	»	2400	»
N.	»	1	»	900	»
O.	»	1	»	2400	»
P.	»	1	»	1500	»
Q.	»	1	»	het laatste N°.	
R.	»	1	»	2400	ingeslot.

Op het Vierde Bureau.

S.	Inschrijv.	1	tot	4500	ingeslot.
T.	»	1	»	1200	»
U.	»	1	»	300	»
V.	»	1	»	2700	»
W.	»	1	»	2700	»
X.	»	1	»	het laatste N°.	
Y.	»	1	»	»	»
Z.	»	1	»	600	ingeslot

Van Maandag den 12 Jul[ij] tot Vrijdag den 16 Jul[ij daar]aanvolgende.

Op het Eerste Bur[eau.]

Lr.		N°.		
A.	Inschrijv.	1501	tot het [...]	
B	»	5401	»	»
C.	»	1201	»	»
D.	»	1501	»	»

Op het Tweede Bure[au.]

E.	Inschrijv.	601	tot het [...]	
F.	»	601	»	»
G.	»	2101	»	»
H.	»	4201	»	»
J.	»	901	»	»
K.	»	2401	»	»

Op het Derde Bureau.

L.	Inschrijv.	2401	tot het [...]	
M.	»	2401	»	»
N.	»	901	»	»
O.	»	2101	»	»
P.	»	1501	»	»
R.	»	2401	»	»

Op het Vierde Bureau.

S.	Inschrijv.	4501	tot het la[atste]	
T.	»	1201	»	»
U.	»	301	»	»
V.	»	2701	»	»
W.	»	2701	»	»
Z.	»	601	»	»

Vervolgens alle Werkdagen, van Maandag den 19 Julij [...] tot den 15 November daaraanvolgende ingesloten, (*met uitz[on]dering van des Zaturdags*) op alle de vorenstaande Insc[hrij]vingen zonder eenig onderscheid, benevens over alle de [...] verschuldigde Halfjaren; wordende bij deze, overeenkom[stig] Art. 19 van het Kon. Besluit van 18 Mei 1818 (*Staatsblad* [...] 24), voor de *tiende* of *laatste maal* ter betaling opgeroep[en] de renten over het Halfjaar, verschenen geweest op den *eer[sten] Januarij* 1843.

CORRESPONDENTIE.

De geachte V. B. te 's Gravenhage ontwaart, dat wij [van] zijne mededeeling geen gebruik hebben gemaakt. [Wij] hebben dit eensdeels gelaten, omdat wij niet de eer h[ad]den met den inzender van het berigt bekend te zijn; anderdeels om redenen, welke wij ons haasten zullen h[em] mede te deelen, zoo spoedig hij ons zijn adres zal op[ge]geven hebben.

ADVERTENTIEN.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.